

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2024

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2024

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL pentru etapa 2023

privind implementarea proiectului din cadrul
Programului de Stat (2020–2023)

Proiectul Protecția consolidată a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de
asistență medicală

Cifrul proiectului 20.80009.0807.30

Prioritatea strategică IV. Provocări societale

Rectorul USM

ȘAROV Igor

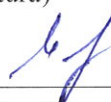
(numele, prenumele)

_____
(semnătura)

Consiliul științific/Senatul

STEPANOV Georgeta

(numele, prenumele)

_____
(semnătura)

Conducătorul proiectului

CHISARI-RURAK Aliona

(numele, prenumele)

_____
(semnătura)

Chișinău, 2024

CUPRINS:

1. Scopul și obiectivele etapei 2023
2. Acțiunile planificate și realizate în 2023
3. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba română (Anexa nr. 1)
4. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba engleză (Anexa nr. 1)
5. Impactul științific/social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute
6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect 2023:
  - Lista publicațiilor științifice 2023 (Anexa nr. 2)
  - Lista participărilor la conferințe
  - Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media
7. Executarea devizului de cheltuieli (Anexa nr. 3)
8. Componența echipei proiectului pentru anul 2023 (Anexa nr. 4)
9. Informații suplimentare (Anexa nr.5)

1. Scopul etapei 2023 conform proiectului depus la concurs

Validarea rezultatelor privind aplicarea instrumentelor juridice de protecție a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală și inițierea elaborării unui Program de studii de masterat profesional interuniversitar în domeniul Dreptului Medical.

2. Obiectivele etapei 2023

Propuneri *de lege ferenda* înaintate autorităților competente în scopul implementării practice a instrumentelor juridice elaborate.

Eficientizarea profesională a prestatorului de servicii de sănătate în scopul protecției efective a drepturilor pacientului prin intermediul elaborării unui Program interuniversitar USM - USMF de studii de masterat profesional în domeniul Dreptului Medical.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2023

- Înaintarea propunerilor de *lege ferenda* către autoritățile competente în scopul implementării practice a instrumentelor, în vederea evidențierii impactului acestora asupra protecției drepturilor pacientului în sistemul AsOAM;
- Inițierea elaborării draftului Programului de studii de masterat profesional în domeniul Dreptului Medical;
- Publicarea Cartei naționale de protecție a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, cu denumirea: „Drepturile pacientului în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Aspecte informative și de drept substanțial” și diseminarea acesteia către toți factorii interesați;
- Măsuri organizatorice (coordonarea, planificarea, stabilirea agendei) pentru desfășurarea în semestrul IV al anului 2023 a Conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională, organizată de către USM și USMF cu suportul CNAM: ”Dimensiuni private și publice în drept medical”.

4. Acțiunile realizate

- Definitivarea proiectului unificat al propunerilor de *lege ferenda* în materia de modernizare a legislației în domeniul protecției drepturilor pacienților și prezentarea acestora autorităților publice competente;
- Inițierea elaborării draftului Programului de studii de masterat profesional în domeniul Dreptului Medical;
- Elaborarea Cartei naționale de protecție a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, cu denumirea: „Drepturile pacientului în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Aspecte informative și de drept substanțial”.
- Organizarea și desfășurarea Conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională „Dimensiuni private și publice în drept medical”.

5. Rezultatele obținute

Ținând cont de scopul și obiectivele preconizate pentru anul 2023 (divizat în două etape), activitățile de cercetare desfășurate în cadrul proiectului au generat un șir de rezultate importante de ordin calitativ și cantitativ. Rezultatele obținute corespund celor planificate pentru anul 2023 la momentul înaintării proiectului, însă cu necesitatea obiectivă de corelare a acestora cu situația existentă în domeniu. Pentru anul 2023 obiectivul primar și, totodată, esența acestei etape a constat, în primul rând, în validarea rezultatelor privind aplicarea instrumentelor juridice de protecție a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală și inițierea elaborării unui Program interuniversitar de studii de masterat profesional în domeniul Dreptului Medical. În rezultatul activităților efectuate și pentru atingerea unui succes în cadrul cercetării științifice de față, exprimat în obținerea unui rezultat cuantificabil, membrii echipei de proiect au fost antrenați, pe parcursul anului în curs (2023) continuând, în acest sens, lucrul efectuat și pe parcursul anului 2022, în activitățile, desfășurate în Comisia Parlamentului Republicii Moldova de Protecție Socială, Ocrotire a Sănătății și Familiei, pentru discutarea proiectului final al propunerilor *de lege ferenda* a legislației în domeniul ocrotirii sănătății, cu participarea specialiștilor din cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu”, pe platforma Comisiei Parlamentare în cauză. În activitatea desfășurată în cadrul Comisiei Parlamentare, membrii echipei de proiect, care au fost atrași în activitatea Comisiei respective, s-au ghidat de către *Metodologia de ajustare a sistemului normativ de protecție a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală în concordanță cu drepturile pacienților în cadrul Uniunii Europene*, elaborată anterior în cadrul proiectului de cercetare. Metodologia respectivă a avut drept scop constituirea unui fundament metodologic pentru elaborarea, revizuirea, verificarea, consultarea, validarea și înaintarea propunerilor de *lege ferenda* în scopul fortificării mecanismelor de protecție a drepturilor pacienților în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală. Totodată, aceasta a facilitat echipa de cercetare din cadrul proiectului în procesul de monitorizare a parcursului de elaborare a propunerilor respective de *lege ferenda*, dar deja în cadrul Comisiei Parlamentului Republicii Moldova de Protecție Socială, Ocrotire a Sănătății și Familiei. În conformitate cu obiectivele concrete ale proiectului pentru anul 2023, membrii echipei de proiect au definitivat redactarea și adaptarea conținutului cartei drepturilor pacientului în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, care a fost prezentată ulterior în varianta finală cu denumirea “*Drepturile pacientului în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Aspecte informative și de drept substanțial*” (varianta online, 182 p.). Lucrarea respectivă este formată din șapte capitole: *Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală* (cap.I); *Asiguratul și persoana asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală* (cap.II); *Asiguratorul în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală* (cap.III); *Prestatorul de servicii medicale în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală* (cap.IV); *Prestatorul de servicii farmaceutice în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală* (cap.V); *Drepturile pacientului asigurat în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală* (cap.VI); *Obligațiile, responsabilitățile și răspunderea pacientului asigurat în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală* (cap.VII). Autorii lucrării atrag atenția cititorului interesat asupra faptului că, sub aspect general, fiind utilizată abordarea prin prisma criteriului obligativității și a modului de efectuare, în Republica Moldova există două forme

de asigurări: asigurări obligatorii și asigurări facultative. În cazul asigurărilor obligatorii, raporturile dintre asigurați și asigurători, drepturile și obligațiile părților, condițiile și modul lor de implementare se stabilesc prin lege, iar în cazul asigurărilor facultative, raporturile respective se stabilesc prin intermediul contractelor de asigurare. Respectiv, în cadrul asigurărilor obligatorii avizarea și constatarea producerii riscurilor asigurate, evaluarea pagubelor, stabilirea și plata despăgubirilor și a indemnizațiilor de asigurare se efectuează în condițiile legii, iar în cadrul asigurărilor facultative – în baza condițiilor de asigurare și a contractelor de asigurare. În acest sens, în Republica Moldova există mai multe tipuri de asigurări obligatorii, printre ele plasându-se și *asigurarea obligatorie de asistență medicală*. Autorii lucrării (cartei) *“Drepturile pacientului în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Aspecte informative și de drept substanțial”* și-au pus drept scop abordarea aspectelor informative și de drept substanțial al acestei instituții juridice complexe, care este *asigurarea obligatorie de asistență medicală*, dar într-o formă mai accesibilă, decât o lucrare științifică, cum ar fi un studiu monografic. În acest sens, lucrarea în cauză este adresată unui spectru larg de posibili cititori, interesați de materia specifică a raporturilor juridice de asigurări obligatorii de asistență medicală: persoanelor asigurate în sistemul acestor asigurări, juriștilor-practicieni, doctoranzilor, masteranzilor, studenților, dar și specialiștilor din alte domenii, în special profesioniștilor din domeniul ocrotirii sănătății, interesați de materia asigurării obligatorii de asistență medicală. O altă activitate importantă și de impact, desfășurată în cadrul proiectului de cercetare *„Protecția consolidată a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală”*, a fost organizarea pe platforma comună a Centrului Interuniversitar de Drept Medical din cadrul Universității de Stat din Moldova și a Catedrei de Medicină Legală din cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, în parteneriat cu Compania Națională de Asigurări în Medicină și Centrul de Medicină Legală, la 14 decembrie 2023, a *Conferinței științifice naționale cu participare internațională „Dimensiuni private și publice în Drept Medical”*. Conferința în cauză a fost înregistrată de către ANACEC în calitate de eveniment științific, fiind prima manifestare academică din Republica Moldova, consacrată integral abordării raporturilor juridice în domeniul ocrotirii sănătății, importanța reglementărilor legale în materie constituind temei pentru organizarea și desfășurarea întrunirii științifice în cauză, menite să abordeze cele mai diverse aspecte din domeniu. Aceasta s-a adresat, ca și grupuri-tintă, mediului academic, autorităților publice, societății civile, publicului larg interesat și a venit cu un moment de reflecție profesionistă și profundă asupra dimensiunilor dreptului medical, abordate din diverse perspective. Conferința s-a desfășurat în format hibrid, participanții din Republica Moldova fiind prezenți în sala de conferințe, iar conexiunea online a fost accesibilă persoanelor de peste hotarele țării care, din varia motive, nu au avut posibilitatea de a fi prezente fizic la lucrările Conferinței, comunicările fiind prezentate în limba română sau în limba engleză. Comunicările, care au fost propuse de către participanții înscriși la Conferință pentru prezentate, au fost analizate și acceptate de către Consiliul Științific al Conferinței, din componența căruia au făcut parte dr. hab., conf. univ. Nicolae Sadovei, Directorul Centrului Interuniversitar de Drept Medical, USM; dr. hab., conf. univ. Andrei Pădure, Șeful Catedrei de Medicină Legală, USMF „Nicolae Testemițanu”; dr., conf. univ. Aliona Chisari-Rurak, Director de proiect în cadrul Centrului Interuniversitar de Drept Medical, USM; dr., lect. univ., av. Ionuț Vida-Simiti, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, Cluj-Napoca, România. Conferința s-a desfășurat în cadrul a două sesiuni

plenare. În cadrul sesiunilor respective ale conferinței au fost prezentate în jur de douăzeci de comunicări științifice, de către participanții înscriși la Conferință, aceștia fiind din Republica Moldova, România și Ucraina, reprezentând un segment mixt de profesioniști în domeniu, format nu doar din specialiști cu studii juridice, dar și cu studii medicale și farmaceutice. În total, la lucrările conferinței au participat peste 70 de persoane (cu comunicări științifice, cât și fără comunicări științifice (audienți)), dintre care în jur de 15 persoane au participat în format on-line. În cadrul comunicărilor prezentate a fost abordat un segment divers de subiecte de interes atât științific, cât și praxiologic, cuprinzând un areal divers, cum ar fi istoricul parcursului regulatoriu, didactic și științific al dreptului medical în Republica Moldova; importanța dreptului medical în procesul de formare profesională a medicilor; aspecte epistemologice ale actului juridic versus actul medical; efectele juridice ale consimțământului informat; cultura siguranței în instituțiile medicale; obligația de confidențialitate a personalului medical și a furnizorului de servicii medicale; diverse aspecte legate de actele de malpraxis medical – tendințele tragerii la răspundere juridică a personalului medical după date medico-legale, răspunderea pentru malpraxis în serviciul medical militar, cauzele care înlătură caracterul penal al faptei în cauzele de malpraxis medical, importanța înscrisurilor medicale în litigiile de malpraxis medical, repararea prejudiciului moral și biologic în contextul malpraxisului medical, expertizarea erorilor medicale, etc. De asemenea, cei prezenți au audiat comunicări interesante și utile praxiologic privind diverse aspecte juridice complexe ale sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, efectele realizării praxiologice ale dreptului la AsOAM, cât și a obligației de a fi asigurat în cadrul sistemului respectiv, reglementarea juridică a maternității de substituție gestațională, particularitățile statutului juridic al cadrelor științifico-didactice din instituțiile de învățământ medical, etc. În concluzie, este necesar de a menționa valoarea atât epistemologică, cât și cea praxiologică a dreptului medical, în calitate de ramură relativ nouă și complexă pentru sistemul dreptului din Republica Moldova, care a fost demonstrată prin interesul foarte mare ale diverșilor profesioniști, prezenți la *Conferința științifică națională cu participare internațională „Dimensiuni private și publice în Drept Medical”*, organizată și desfășurată în cadrul proiectului de cercetare *„Protecția consolidată a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală,..* Totodată, conform celor stabilite în cadrul Planului de realizare a activităților pentru anul 2023, în cadrul proiectului a fost planificată inițierea elaborării unui *Program interuniversitar de studii de masterat profesional în domeniul Dreptului Medical*, pe o platformă educațională interuniversitară dintre Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu”, în scopul pregătirii unor profesioniști înalt calificați în domeniul protecției drepturilor pacientului atât în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, cât și în afara acestui sistem. Pe parcursul elaborării draft-ului acestui program de studii de master profesional, echipa de cercetare s-a lovit de un obstacol care, din anumite considerațiuni, nu a fost luat în calcul la momentul elaborării și prezentării proiectului de cercetare, în anul 2019, și anume faptul că Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu” nu este autorizată, în condițiile legii, să efectueze activități educaționale și de formare profesională în domeniul dreptului. Din aceste considerente, echipa de proiect a purces, în luna octombrie a acestui an, la elaborarea unui nou *draft* al unui alt *Program de studii de masterat profesional în domeniul Dreptului Medical*, dar plasat în exclusivitate pe platforma educațională unitară a Universității de Stat din Moldova, cu

atragera ulterioară, în măsura posibilităților, a unor profesioniști de înaltă calificare în domeniu, din cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu” și încorporarea acestora, în condițiile legii, în cadrul personalului științifico-didactic al Universității de Stat din Moldova. La această etapă (decembrie 2023) membrii echipei continuă lucrul asupra elaborării proiectului *Programului de studii de masterat profesional în domeniul Dreptului Medical* în cadrul noilor condiții existente în domeniu.

Rezultatele obținute de către echipa de cercetare din cadrul proiectului pe parcursul anului 2023 sunt valorificate prin publicații în țară și peste hotare (2 articole publicate și 1 acceptat spre publicare); materiale ale conferințelor științifice internaționale și naționale (10 materiale); comunicări științifice (12 comunicări la conferințe și congrese științifice), etc.

6. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

- Realizarea multiplelor cercetări științifice în domeniul dreptului medical;
- Elaborarea Cartei naționale de protecție a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, cu denumirea: „Drepturile pacientului în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Aspecte informative și de drept substanțial” și diseminarea acesteia către toți factorii interesați;
- Diseminarea rezultatelor cercetărilor către prestatorii de servicii și beneficiari;
- Înaintarea propunerilor de *lege ferenda* prin participare la ședințe, în cadrul Comisiei de specialitate a Parlamentului Republicii Moldova;
- Încheierea Acordului de colaborare cu Compania Națională de Asigurări în Medicină;
- Organizarea și desfășurarea Conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională „Dimensiuni private și publice în drept medical”.

7. Colaborare la nivel național și internațional în cadrul implementării proiectului (după caz)

La nivel național

La nivel instituțional:

- Departamentul Drept Privat, Facultatea de Drept (USM).

La nivel interuniversitar:

- Catedra Medicină Legală (USMF);

La nivelul autorităților și instituțiilor publice:

- Compania Națională de Asigurări în Medicină

Centrul Interuniversitar de Drept Medical a încheiat un Acord de Parteneriat, în domeniul de cercetare, cu Compania Națională de Asigurări în Medicină, pe un termen de 5 (cinci) ani (03 octombrie 2023).

- Parlamentul Republicii Moldova

Participarea la ședințele Comisiei Parlamentului „Comisia protecție socială, sănătate și familie”, a dlui profesor Sadovei N. și a dlui profesor Pădure A. pentru discutarea proiectului final la propunerile de *lege ferenda* a legislației în domeniul ocrotirii sănătății, cu participarea specialiștilor din cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu”, pe platforma Comisiei parlamentare în cauză (01.11.2023).

- Biroul Asociat de Avocați „Soțchi și Partenerii”

Membrii biroului au participat la multiple activități ale Centrului Interuniversitar de Drept Medical, inclusiv la organizarea Conferinței din 14.12.2023 „Dimensiuni private și Publice în Drept Medical

La nivel internațional

Participarea cercetătorilor din România și Ucraina la lucrările Conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională „Dimensiuni private și publice în drept medical”.

Colaborarea cu Societatea de avocați specializată în drept medical din România, fondator: Mihaela Chiș, România.

8. Dificultățile în realizarea proiectului (financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.)

Finanțarea insuficientă a proiectului, patru din cei șase membri ai echipei de cercetători au fost angajați doar pe perioada 01.03.2023 – 31.10.2023.

Imposibilitatea promovării Programului Interuniversitar de Drept Medical, deoarece Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu” nu este autorizată, în condițiile legii, să efectueze activități educaționale și de formare profesională în domeniul dreptului.

9. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu)

Lista publicațiilor din anul 2023 în care se reflectă doar rezultatele obținute în proiect, perfectată conform cerințelor față de lista publicațiilor (a se vedea Anexa 2)

10. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice. (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor)

➤ Conferințe științifice

- SADOVEI, N. dr. hab. Conferința internațională științifico-practică: „Drepturile reale: tradiții europene și provocări de modernizare.”, organizată cu ocazia aniversării a 20 de ani de la intrarea în vigoare a Codului Civil, USM, Facultatea de Drept, Chișinău, 12-13 octombrie 2023. Titlul comunicării: *Regimul juridic al dispozitivului medical implantat pacientului.*
- SADOVEI, N. dr. hab. Conferința națională cu participare internațională „Integrare prin Cercetare și Inovare”. USM, Chișinău, 9-10 noiembrie 2023. Titlul comunicării:

Contractele-cadru în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală: scurt istoric al parcursului regulatoriu.

- SADOVEI N., dr. hab. PĂDURE A. dr. hab. Conferința științifico-practică națională cu participare internațională „Dimensiuni private și publice în Drept Medical.”. USM, USMF, Chișinău, 14 decembrie 2023. Titlul comunicării: *„Dreptul medical în Republica Moldova: scurt istoric al parcursului regulatoriu, didactic și științific”.*
- PĂDURE, A., dr. hab. The International Conference of Forensic Medicine, 6th edition, Cluj-Napoca, România, 28.09-01.10.2023 în calitate de moderator al unei sesiuni științifice și cu raportul: *Causes and characteristics of diagnosis discrepancies in brain injuries and other mechanical traumas.*
- CHISARI-RURAK, A., dr. Conferința națională cu participare internațională „Integrare prin Cercetare și Inovare”. USM, Chișinău, 9-10 noiembrie 2023 . Titlul comunicării: *Respectarea principiului egalității în procesul de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.*
- SOȚCHI, I. Conferința națională cu participare internațională „Integrare prin Cercetare și Inovare”. USM, Chișinău, 9-10 noiembrie 2023. Titlul comunicării: *Prejudiciul biologic – o nouă formă a prejudiciului nepatrimonial.*
- PĂDURE, A., Conferința științifico-practică națională cu participare internațională „Dimensiuni private și publice în Drept Medical.”. USM, USMF, Chișinău, 14 decembrie 2023. Titlul comunicării: *Tendențele tragerii la răspundere juridică a personalului medical după date medico-legale.*
- NOVAC, T., dr. Conferința științifico-practică națională cu participare internațională „Dimensiuni private și publice în Drept Medical.”. USM, USMF, Chișinău, 14 decembrie 2023. Titlul comunicării: *Realizarea praxiologică a drepturilor angajaților, care prestează servicii medicale în Republica Moldova.*
- CHISARI-RURAK, A., dr. Conferința științifico-practică națională cu participare internațională „Dimensiuni private și publice în Drept Medical.”. USM, USMF, Chișinău, 14 decembrie 2023. Titlul comunicării: *Necesitatea reformării sistemului și modului de stabilire a gradelor de dizabilitate în republica moldova prin prisma dreptului la ocrotirea sănătății.*
- SOȚCHI, I., Conferința științifico-practică națională cu participare internațională „Dimensiuni private și publice în Drept Medical.”. USM, USMF, Chișinău, 14 decembrie 2023. Titlul comunicării: *Răspunderea juridică a pacientului în cadrul sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală.*
- GUCEAC, I. Conferința științifico-practică națională cu participare internațională „Dimensiuni private și publice în Drept Medical.”. USM, USMF, Chișinău, 14 decembrie 2023. Titlul comunicării: *Garantarea accesului persoanelor asigurate în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală la produse medicamentoase.*

➤ **Mese rotunde**

- PĂDURE, A. Participarea la Masa rotundă din 01.11.2023 cu deputata în Parlamentul Republicii Moldova, dna Ana Oglindă pe marginea proiectului de lege de modificare a Legii nr.411/1995 a ocrotirii sănătății, Legii nr.263/2005 cu privire la drepturile și

responsabilitățile pacientului și nr.264/2005 cu privire la exercitarea profesiei de medic.

➤ **Alte manifestări**

- PĂDURE, A. Participare la „National Congress of Society of Anesthesiology and Reanimatology of the Republic of Moldova”, Chișinău, 07-09.09.2023 în calitate de moderator al unei sesiuni științifice și cu raportul „The evolution of medical specialists involvement in judicial disputes according to the medico-legal data”.

11. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media (Opțional):

- Emisiuni radio/TV de popularizare a științei
- Articole de popularizare a științei

12. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2023 de membrii echipei proiectului

Doctoranzii din cadrul echipei de proiect (2 cercetători-stagiari) sunt în faza de elaborare (1 doctorandă) și, respectiv, definitivare (1 doctorand) a tezelor de doctorat.

13. Concluzii

Pe parcursul anului 2023 echipa de cercetători din cadrul Proiectului „Protecția consolidată a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală” a reușit realizarea obiectivelor stabilite pentru ambele etape de activitate. Au fost înaintate autorităților competente propuneri de *lege ferenda*, în scopul implementării practice a instrumentelor juridice elaborate. A fost elaborată Carta drepturilor pacientului în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, care a fost prezentată ulterior în varianta finală cu denumirea “*Drepturile pacientului în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Aspecte informative și de drept substanțial*”. Activitățile realizate au constituit repere viabile pentru o mai bună realizare a drepturilor și executare a obligațiilor de către subiecții raporturilor juridice de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Conducătorul de proiect Chisari-Rurak Aliona

Data: _____

LȘ

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2023**Protecția consolidată a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală****Cifrul proiectului 20.80009.0807.30**

În rezultatul activităților efectuate, membrii echipei de proiect au fost antrenați, pe parcursul anului 2023 în activitățile, desfășurate în Comisia Parlamentului Republicii Moldova Protecție Socială, Sănătate și Familie pentru discutarea proiectului final al propunerilor *de lege ferenda* a legislației în domeniul ocrotirii sănătății, cu participarea specialiștilor din cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu”, pe platforma Comisiei Parlamentare în cauză. În activitatea desfășurată în cadrul Comisiei Parlamentare, membrii echipei de proiect, care au fost atrași în activitatea Comisiei respective, s-au ghidat de către *Metodologia de ajustare a sistemului normativ de protecție a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală în concordanță cu drepturile pacienților în cadrul Uniunii Europene*, elaborată anterior în cadrul proiectului de cercetare. Totodată, membrii echipei de proiect au definitivat redactarea și adaptarea conținutului cartei drepturilor pacientului în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, care a fost prezentată ulterior în variantă finală cu denumirea “*Drepturile pacientului în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Aspecte informative și de drept substanțial*” (varianta online, 182 p.). O altă activitate importantă și de impact, desfășurată în cadrul proiectului de cercetare „*Protecția consolidată a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală*”, a fost organizarea pe platforma comună a Centrului Interuniversitar de Drept Medical din cadrul Universității de Stat din Moldova și a Catedrei de Medicină Legală din cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, în parteneriat cu Compania Națională de Asigurări în Medicină și Centrul de Medicină Legală, la 14 decembrie 2023, a *Conferinței științifice naționale cu participare internațională „Dimensiuni private și publice în Drept Medical”*. Conferința în cauză a fost înregistrată de către ANACEC în calitate de eveniment științific, fiind prima manifestare academică din Republica Moldova, consacrată integral abordării raporturilor juridice în domeniul ocrotirii sănătății, importanța reglementărilor legale în materie constituind temei pentru organizarea și desfășurarea întrunirii științifice în cauză, menite să abordeze cele mai diverse aspecte din domeniu. Totodată, conform celor stabilite în cadrul Planului de realizare a activităților pentru anul 2023, în cadrul proiectului a fost planificată inițierea elaborării unui *Program interuniversitar de studii de masterat profesional în domeniul Dreptului Medical*, Pe parcursul elaborării draft-ului acestui program Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu” nu este autorizată, în condițiile legii, să efectueze activități educaționale și de formare profesională în domeniul dreptului. Din aceste considerente, echipa de proiect a purces, la elaborarea unui nou *draft* al unui alt *Program de studii de masterat profesional în domeniul Dreptului Medical*, dar plasat în exclusivitate pe platforma educațională unitară a Universității de Stat din Moldova.

As a result of the activities carried out, the members of the project team were involved, during 2023, in the activities carried out in the Committee of the Parliament of the Republic of Moldova for Social Protection, Health and Family Protection, for the discussion of the final draft of the draft law proposals of the legislation in the field of protection of health, with the participation of specialists from the "Nicolae Testemițanu" State University of Medicine and Pharmacy, on the platform of the Parliamentary Commission in question. In the activity carried out within the Parliamentary Commission, the members of the project team, who were involved in the activity of the respective Commission, were guided by the Methodology for adjusting the normative system for the protection of the patient's rights in the system of compulsory health care insurance in accordance with the rights patients within the European Union, previously developed within the research project. At the same time, the members of the project team finalized the drafting and adaptation of the content of the patient's rights book in the mandatory health care insurance system, which was later presented in the final version with the name "Patient rights in the mandatory health care insurance system. Informative and substantive law aspects" (online version, 182 p.). Another important and impactful activity, carried out within the framework of the research project "Consolidated protection of patient rights in the system of compulsory medical assistance insurance", was the organization on the joint platform of the Interuniversity Center of Medical Law within the State University of Moldova and of the Department of Forensic Medicine within the "Nicolae Testemițanu" State University of Medicine and Pharmacy, in partnership with the National Medical Insurance Company and the Forensic Medicine Center, on December 14, 2023, of the National Scientific Conference with international participation "Private and Public Dimensions in Medical Law". The conference in question was registered by ANACEC as a scientific event, being the first academic event in the Republic of Moldova, devoted entirely to the approach of legal relations in the field of health protection, the importance of legal regulations in the matter constituting the basis for the organization and conduct of the scientific meeting in question, intended to address the most diverse aspects in the field. At the same time, according to what was established in the 2023 Activities Implementation Plan, within the project it was planned to initiate the development of an inter-university Professional Master's Degree Program in the field of Medical Law, During the drafting of this program, the "Nicolae Testemițanu" State University of Medicine and Pharmacy is not authorized, under the law, to carry out educational and professional training activities in the field of law. For these reasons, the project team proceeded to develop a new draft of another professional master's study program in the field of Medical Law, but placed exclusively on the unitary educational platform of the State University of Moldova.

Conducătorul de proiect Chisari-Rurak Aliona

Data: _____

LȘ

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2023 în cadrul proiectului din Programul de Stat**

**Protecția consolidată a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență
medicală**

1. Monografii (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1. monografii internaționale

1.2. monografii naționale

2. Capitole în monografii naționale/internaționale

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

- PĂDURE, A., Causes and characteristics of diagnosis discrepancies in brain injuries and other mechanical traumas. În: *Revista Romanian Journal of Legal Medicine* indexată de THOMSON REUTERS și SCOPUS (factor de impact 0.164). 2023, ISSN 1221-8618. (Coautori: Bondarev A., Lungu E., Glavan P.). Acceptat spre publicare.

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

Categoria B

- SADOVEI, N., Diversitatea raporturilor juridice din cadrul sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală. În: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Sociale)*. 2023, nr. 8(168), pp.32-39. ISSN 1814-3199.
- GUCEAC, I. Prestatorul de servicii medicale – garanț efektiv al realizării drepturilor perspanei asigurate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. În: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Sociale)*. 2023, nr. 8(168), pp.253-261. ISSN 1814-3199.

4.4. în alte reviste naționale

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

- SADOVEI, N., Regimul juridic al dispozitivului medical implantat pacientului. În: *Materiale ale Conferinței internaționale științifico-practice: „Drepturile reale: tradiții europene și provocări de modernizare.”*. USM, Facultatea de Drept, Chișinău, 12-13 octombrie 2023. Transmis spre publicare.

6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

- SADOVEI, N., Contractele-cadru în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală: scurt istoric al parcursului regulatoriu În: *Materiale ale Conferinței științifice naționale cu participare internațională: „Integrare prin cercetare și inovare”*. USM, Chișinău, 9-10 noiembrie 2023. Transmis spre publicare.
- SADOVEI, N., PĂDURE, A., Dreptul medical în Republica Moldova: scurt istoric al parcursului regulatoriu, didactic și științific. În: *Materiale ale Conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională: „Dimensiuni private și publice în Drept Medical.”*, USM, USMF, Chișinău, 14 decembrie 2023. Transmis spre publicare.
- PĂDURE, A., Tendințele tragerii la răspundere juridică a personalului medical după date medico-legale. În: *Materiale ale Conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională: „Dimensiuni private și publice în Drept Medical.”*, USM, USMF, Chișinău, 14 decembrie 2023. Transmis spre publicare.
- CHISARI-RURAK, A., Respectarea principiului egalității în procesul de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. În: *Materiale ale Conferinței științifice naționale cu participare internațională: „Integrare prin cercetare și inovare”*, USM, Chișinău, 9-10 noiembrie 2023. Transmis spre publicare.
- CHISARI-RURAK, A., Necesitatea reformării sistemului și modului de stabilire a gradelor de dizabilitate în republica moldova prin prisma dreptului la ocrotirea sănătății. În: *Materiale ale Conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională: „Dimensiuni private și publice în Drept Medical.”*, USM, USMF, Chișinău, 14 decembrie 2023. Transmis spre publicare.
- SOȚCHI, I., Răspunderea juridică a pacientului în cadrul sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală. În: *Materiale ale Conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională: „Dimensiuni private și publice în Drept Medical.”*, USM, USMF, Chișinău, 14 decembrie 2023. Transmis spre publicare.
- NOVAC, T., Realizarea praxiologică a drepturilor angajaților, care prestează servicii medicale în Republica Moldova. În: *Materiale ale Conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională: „Dimensiuni private și publice în Drept Medical.”*, USM, USMF, Chișinău, 14 decembrie 2023. Transmis spre publicare.
- SOȚCHI, I. Prejudiciul biologic – o nouă formă a prejudiciului nepatrimonial. În: *Materiale ale Conferinței științifice naționale cu participare internațională: „Integrare prin cercetare și inovare”*, USM, Chișinău, 9-10 noiembrie 2023. Transmis spre publicare.

- GUCEAC, I. Garantarea accesului persoanelor asigurate în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală la produse medicamentoase. În: *Materiale ale Conferinței științifico-practice naționale cu participare internațională: „Dimensiuni private și publice în Drept Medical.”*, USM, USMF, Chișinău, 14 decembrie 2023. Transmis spre publicare.

6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

Notă: vor fi considerate teze și nu articole materialele care au un volum de până la 0,25 c.a.

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ)

8.2. enciclopedii, dicționare

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

10.1. manuale pentru învățământul preuniversitar (aprobate de ministerul de resort)

10.2. manuale pentru învățământul universitar (aprobate de consiliul științific /senatul instituției)

10.3. alte lucrări științifico-metodice și didactice

- SADOVEI, N., PĂDURE, A., CHISARI-RURAK, A., NOVAC, T., SOȚCHI, I., GUCEAC, I. Carta națională de protecție a drepturilor pacientului în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, cu denumirea: „Drepturile pacientului în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Aspecte informative și de drept substanțial”. Transmis spre publicare.

**Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2023**

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.30

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii	211180	254,5		254,5
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (24%)	212100	61,1		61,1
TOTAL		315,6		315,6

Rectorul USM

ȘAROV Igor

(numele, prenumele)

(semnătura)

Contabil șef

COJOCARU Liliana

(numele, prenumele)

(semnătura)

Conducătorul de proiect

CHISARI-RURAK Aliona

(numele, prenumele)

(semnătura)

Data:

LȘ

Componența echipei conform contractului de finanțare 2023
Cifrul proiectului 20.80009.0807.30

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2023						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Sadovei Nicolae	1963	doctor habilitat	0,5	03.01.2023	31.12.2023
2.	Pădure Andrei	1975	doctor habilitat	0,5	01.03.2023	31.10.2023
3.	Chisari-Rurak Aliona	1977	doctor	0,5	03.01.2023	31.12.2023
4.	Novac Tatiana	1979	doctor	0,5	01.03.2023	31.10.2023
5.	Guceac Ion jr.	1992		0,5	01.03.2023	31.10.2023
6.	Soțci Inna	1988		0,5	01.03.2023	31.10.2023

Pondere tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare – 33,6%

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2023					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.					
2.					

Pondere tinerilor (%) din numărul total al executorilor – 33,3%

Rectorul USM

ȘAROV Igor

(numele, prenumele)

(semnătura)

Contabil șef

COJOCARU Liliana

(numele, prenumele)

(semnătura)

Conducătorul de proiect

CHISARI-RURAK Aliona

(numele, prenumele)

(semnătura)

Data:

LȘ

